

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Pravěké umění

Kód modulu

82-m-4/AC81

Typ vzdělávání

Odborné vzdělávání

Typ modulu

odborný teoretický

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Skupiny oborů

82 - Umění a užité umění

Komplexní úloha

Pravěké umění

Obory vzdělání - poznámky

- 82–41–M/03 Scénická a výstavní tvorba
- 82–41–M/05 Grafický design
- 82-41-M/17 Multimediální tvorba

Délka modulu (počet hodin)

12

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

- znalost modulu Úvod do dějin kultury

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Cílem modulu je osvojení znalostí vzniku a vývoje umění v pravěku.

- modul je zaměřen na pravěké umění v rámci Evropy, v časovém rozmezí (600 000 př. n. l. - 6. století př. n. l.). Žák se seznámí s principy, druhy a formami pravěké architektury, pravěké malby a pravěkého sochařství.

Po absolvování modulu žák

- popíše charakteristické rysy
- nejvýznamější památky
- základní druhy, techniky, materiály a formy užitého umění v pravěku

Očekávané výsledky učení

Žák:

- charakterizuje základní členění a datace jednotlivých vývojových etap pravěkého umění
- vystihne základní principy, druhy a formy pravěké architektury
- popíše vývoj pravěké architektury s použitím odborné terminologie a vyjmenuje nejznámější památky v Evropě
- určí základní techniky, materiály a náměty v pravěké malbě
- popíše principy a vývoj pravěké malby s použitím odborné terminologie a vyjmenuje nejznámější památky v Evropě
- popíše základní techniky, materiály a náměty v pravěkém sochařství
- popíše vývoj pravěkého sochařství s použitím odborné terminologie a vyjmenuje nejznámější památky v Evropě
- charakterizuje základní druhy, materiály a formy užitého umění v pravěku
- popíše vývoj užitého umění v pravěku s použitím odborné terminologie a vyjmenuje neznámější památky v Evropě

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahové okruhy učiva:

1. Členění a datace jednotlivých vývojových etap pravěkého umění

- charakteristika pravěkého umění (vývoj člověka a jeho schopností používat nástroje a tvořit)
- vývojové etapy pravěkého umění
  - Paleolit (vývoj společnosti, způsob života)
  - Mezolit (změna životního stylu, první architektura)
  - Neolit (způsob života - usazení, budování osad, ideologické principy: animismus, totemismus, fetišismus a manismus.
  - Doba bronzová (kultury na našem území - Únětická, Maďarovská, Mohylový lid, Lid popelnicových polí, Lužická - typické znaky).
  - Doba železná - (starší a mladší/halštadtská a laténská, významné národy a kultury na našem území - Knovízská, Milavečská, Slezskoplatěnická, Keltové)Paleolit

2. Paleolit

- Sochařství
  - druhy, materiály, náměty, techniky (ženská plastika - Venuše, mužská plastika, zvířecí plastika)
  - vývoj sochařství v paleolitu
  - první sochařské díla a naleziště v Evropě
  - první sochařské díla a naleziště u nás
- Malířství
  - druhy, materiály, náměty, techniky (jeskynní nástěnné malby)
  - vývoj malířství v paleolitu (makaronské kresby, kolorovaný reliéf)
  - první malby a naleziště v Evropě (Altamira, Rouffignac, Niaux, Lascaux)
- Užité umění
  - náčelnické hole (symbol)
  - nástroje (pazourkové sekery, nože apod.)
  - zbraně (vrhač oštěpu)

3. Mezolit

- Architektura
  - první obydlí, změna způsobu života
  - materiál, způsob stavby (stavby v terénu)
- Sochařství
  - druhy, materiály, vývoj (ženská a mužská plastika)
  - sochařské díla v období Mezolitu
- Malířství
  - náměty, techniky, vývoj

- skalní malby
- naleziště a malby (Valltorta, Gasulla, Domica)

4. Neolit a eneolit

- Architektura
  - usazování člověka, první osady, obytné stavby, řemesla (pasevectví, temědělství, keramika, tkalcovství)
  - materiál, typologie (dlouhé domy, chýše)
  - Megalitická architektura (menhir, dolmen, kromlech) - naleziště (Stonehenge, Avebury, umělá stavba - Holašovice)
- Sochařství
  - ženská plastika, zvířecí plastika
  - nádoby ve tvaru zvířat
- Užití umění
  - keramika - hrnčířský kruh v Přední Asii
    - druhy zdobení (lineární a pásková, vypichovaná, šňůrová, malovaná)
    - typy (zvoncové poháry)
  - textil - tkané a netkané textilie
    - materiál (len, konopí, vlna)
  - tesařství - čluny, zemědělské nářadí, dřevěné obytné stavby

5. Doba bronzová

- První města, rozkvět obchodu, rozvoj nových řemesel (kovolictví a kovotepectví, zlatnictví), rozvoj řemesel (šperkařství, zemědělství, keramika)
- Dělení, kultury (starší a mladší doba bronzová, kultury - Unětická, Maďarovská, Mohylový lid, Lid popelnicových polí, Lužická)
- Architektura
  - skříňkové hroby
- Užití umění - rozvoj řemesel, nové předměty, rozvoj obchodu s touto komoditou (obchod se sev. Itálií)

6. Doba Železná

- počátky výroby železa (Chetitě), rozvoj řemesel a obchodu
- dělení a kultury (starší - Halštadtská doba a mladší - Laténská doba)
- Kultury na našem území (Knovízská, Milavečská, Slezskoplatěnická, Bylanská, Keltové)
- Architektura
  - Keltové - oppidum (Staré Hradisko u Prostějova, Závist u Zbraslavi), klíšťová brána, dvorce
- Přínos Keltů u nás
  - objev železa a tuhy
  - zdokonalení hornictví a hutnictví
  - hrnčířský kruh, železná radlice, ovčácké nůžky, srp, kossa, rotační mlýnek, železné zbraně a kroužkové brnění
  - mince
- Užití umění a řemesla - šperkařství, emailérství, sklářství (korálky), zlatnictví (prsteny s gemami).

Učební činnosti žáků a strategie výuky

Strategie učení: ve výuce se doporučuje kombinovat níže uvedené metody výuky.

Metody slovní:

- odborný výklad s prezentací

Přímé vyučování:

- přednes s použitím odborné literatury
- orientace žáků v učivu (diskuze, seminární práce, ústní zkoušení)
- hodnocená samostatná práce

Specifikace samostatné práce:

- teoretická část (teoretický popis tématu)
- praktická část (souvislá prezentace a formulace tématu na základě vlastního studia)
- závěr (výsledky práce)
- 6 až 10 stran včetně příloh (schémata, fotografie, aj.)

Učební činnosti žáků:

- seznámí se s členěním a datací jednotlivých vývojových etap pravěkého umění
- charakterizuje pravěká architekturu
- charakterizuje pravěkou malbu
- charakterizuje pravěké sochařství
- charakterizuje užité umění v pravěku
- charakterizuje význam pravěkého umění pro další vývoj společnosti a kultur
- aktivně se zapojuje do výuky a zodpovídá kontrolní otázky vyučujícího

Zařazení do učebního plánu, ročník

- 1. ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Písemná nebo ústní forma zkoušení

- základní pojmy a terminologie

Samostatná práce žáků:

- zpracování samostatné práce

V rámci výuky jsou ověřovány především teoretické dovednosti formou samostatné práce.

Ověřované okruhy:

- členění, datace a charakteristika jednotlivých vývojových etap pravěkého umění
- pravěká architektura
- pravěká malba
- pravěké sochařství
- užité umění v pravěku
- charakteristika a význam pravěkého umění pro další vývoj společnosti a kultur

Kritéria hodnocení

Prospěl – neprospěl

Prospěl: samostatné předvedení orientace v učivu a správné řešení úkolů

- ústní forma zkoušení: úplné a správné řešení úkolů
- písemná forma zkoušení: úplné a správné řešení písemné práce včetně grafické úpravy

Neprospěl: nedokáže se orientovat v učivu, úkoly řeší jen s pomocí učitele

- ústní forma zkoušení: zkoušení má po obsahové stránce větší závady
- písemná forma zkoušení: neúplné řešení písemné práce s většími závadami

Pro splnění modulu ho musí žák absolvovat s maximální absencí do 20 %.

Doporučená literatura

PIJOAN, José. Dějiny umění 1. Odeon : Praha, 1977. ISBN: 01-520-77

SYROVÝ, B. Architektura - svědectví dob. SNTL : Praha, 1974.

MRÁZ, Bohumír. Dějiny výtvarné kultury 1. SPN : Praha, 1986. ISBN: 85-80-43/1

POULÍK, Josef. *Pravěké umění : v obrazech W. a B. Formanů.* 1. vyd. Praha: Orbis, 1956. 45 s., obr. příl.

Poznámky

Obsahové upřesnění

OV RVP - Odborné vzdělávání ve vztahu k RVP

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Kristýna Boháčová. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uvedte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.